

МАРК ТВЕН

ОТКРАДНАТИЯТ БЯЛ СЛОН

Превод от английски: Нели Доспевска, 1989

chitanka.info

1

Един човек, с когото се запознах случайно във влака, ми разказа следната любопитна история. Той беше прехвърлил седемдесетте и напълно благото му и приятно лице, както и искреното му и прямо държане, слагаха безпогрешния печат на истината върху всяко изречение, което се отронваше от устните му. Ето разказа му:

— Вие знаете каква почит отдават хората в Сиам на кралския бял слон. Знаете, че за кралете той е нещо свещено, че само крале могат да го притежават и че до известна степен той е по-висше създание дори от кралете, тъй като е предмет не само на почит, но и на обожание. Много добре. Преди пет години, когато между Великобритания и Сиам възникнаха търкания по въпроса за границата, скоро стана ясно, че Сиам не е имал право. Тогава бяха дадени всички необходими обезщетения и британският представител заяви, че е доволен и че миналото трябва да се забрави. Това донесе голямо облекчение на краля на Сиам и отчасти в знак на признателност, но отчасти може би и за да заличи и най-малката следа от неприятното чувство, което Англия би могла да изпитва към него, той пожела да изпрати на кралицата подарък — единствения сигурен начин, който според ориенталските схващания може да умилостави един неприятел. Този подарък трябваше да бъде не само кралски, но и превъзхождащ кралските. Следователно, какъв друг дар би могъл да отговаря на това условие, ако не един бял слон? Моето положение в Гражданската служба за Индия беше такова, че бях сметен за особено достоен да ми бъде оказана честта да предам подаръка на Нейно величество. Пригответе кораб за мене, за слугите ми и за прислугата на слона и след време пристигнах в пристанището на Ню Йорк, като оставих поверения ми кралски подарък в едно превъзходно жилище в Джърси сити. Необходимо беше да поостанем там известно време, за да може животното да подобри здравето си, преди да продължим пътуването. В продължение на две седмици всичко вървеше добре, но след това започнаха бедите ми. Откраднаха белия слон! Повикаха ме по

телефона среднощ и ми съобщиха за това страшно нещастие. Няколко минути бях извън себе си от ужас и тревога: чувствувах се безпомощен. След това се поуспокоих и се окопитих. Скоро реших какъв път да поема, защото за умния човек действително имаше само един-единствен път. Макар и да беше късно, отидох бързо в Ню Йорк и взех един полицаи, който ме заведе в детективската служба. За щастие, пристигнах навреме, при все че началникът на службата, прочутият инспектор Блънт; тъкмо се готвеше да си отива в къщи. Той беше човек със среден ръст, набит, а когато се задълбочеше в мислите си, имаше навика да сбръчка вежди и да почуква замислено челото си с пръст, което веднага създаваше у вас впечатлението, че се намирате в присъствието на необикновен човек. Самият му вид ми вдъхна вяра и ме обнадехи. Изложих му задачата. Тя ни най-малко не го разтревожи; не оказа по-видимо въздействие върху ледено спокойното му лице, отколкото ако му бях казал, че някой е откраднал кучето ми. Той ми посочи стол и спокойно каза:

— Позволете ми да помисля един миг, моля.

Като каза това, Блънт седна до писалищната си маса и облегна глава на ръката си. На другия край на стаята работеха неколцина чиновници; скърцането на перата им беше едничкият шум, който чувах през следващите шест или седем минути. Междувременно инспекторът седеше потънал в мисли. Най-после вдигна глава и в твърдите линии на лицето му имаше нещо, което ми показва, че мозъкът му е свършил работата си и планът му е готов. Той каза с нисък и внушителен глас:

— Това не е обикновен случай. Всяка крачка трябва да бъде предприемана предпазливо; всяка крачка трябва да бъде сигурна, преди да се пристъпи към следващата. И ще трябва всичко да се пази в тайна — в пълна и дълбока тайна. Не говорете на никого по този въпрос, дори и на репортьорите. С тях ще се занимая аз; ще се погрижа да узнаят само онова, което ще може да послужи на моите цели, ако го узнаят.

Той позвъни; появи се един младеж.

— Аларик, кажи на репортьорите засега да останат.

Момъкът се оттегли.

— А сега да се заловим за работа — но систематично. В моята област не може да се постигне нищо без строг и точен метод.

Той взе писалка и хартия.

— Кажете ми сега името на слона.

— Хасан Бен Али Бен Селим Абдала Мохамед Моазе Аламал
Джемсетджеджибой Дюлип Султан Ебу Будпур.

— Много добре. Прякор?

— Джъмбо.

— Много добре. Месторождение?

— Столицата на Сиам.

— Родителите живи ли са?

— Не, умрели.

— Имали ли са друг наследник, освен този?

— Не, той е бил единствено дете.

— Много добре. По този въпрос достатъчно. А сега моля да опишете слона, без да пропуснете ни една подробност, колкото и незначителна да е — искам да кажа, незначителна от ваша гледна точка. За хора от моята професия *няма* незначителни подробности; такива не съществуват.

Аз описах, той пишеше. Когато свърших, той каза:

— Сега слушайте. Ако съм допуснал някакви грешки, поправете ме.

Той прочете следното:

Височина 19 фута; дължина, от върха на челото до основата на опашката, 26 фута; обща дължина, включително хобота и опашката, 48 фута; дължина на зъбите 9 1/2 фута; ушите съответствуват на тези размери; отпечатъците от стъпките му приличат на отпечатък от обърнат в снега варел; цвят на слона — сиво-бял; на всяко ухо има дупка, колкото чиния, за да пъхат скъпоценни накити, а също така слонът има обичай забележително често да пръска вода върху зрителите и да тормози с хобота си не само лицата, които му са познати, но дори и съвсем чужди хора; леко куца с десния заден крак, а на лявата си подмишница има белег от стар цирей. При открадването на гърба му е имало беседка с места за петнадесет души,

както и покривало от златотъкан плат, голямо колкото обикновен килим.

Всичко беше безпогрешно. Инспекторът натисна звънеца, подаде описанието на Аларик и каза:

— Веднага да се отпечатат петдесет хиляди екземпляра от този текст и да се разпратят по всички детективски бюра и зложни къщи на континента.

Аларик се оттегли.

— Тъй, дотука добре. Сега ми трябва снимка на откраднатото имущество.

Дадох му снимка. Той я разгледа критично и каза:

— По липса на друга и тази трябва да свърши работата; обаче хоботът му е извит нагоре и пъхнат в устата. Жалко, снимката може да заблуди хората, защото, разбира се, слонът обикновено не държи хобота си в това положение.

Той натисна звънеца.

— Аларик, утре сутринта първата ти работа ще бъде да извадиш петдесет хиляди копия от тази снимка и да ги разпратиш заедно с описанието.

Аларик си излезе, за да изпълни заповедите му. Инспекторът заяви:

— Ще бъде необходимо да се предложи и награда, разбира се. Колко голяма смятате да е тя?

— Каква сума бихте предложили вие?

— *На първо време* бих казал... хм, двадесет и пет хиляди долара. Работата е заплетена и трудна; има хиляди начини, по които крадецът може да ни избяга и хиляди възможности да се укрие. Тези крадци имат приятели и близки навсякъде...

— Боже мой, знаете ли ги кои са?

Нито хитрото лице на инспектора, приучено да прикрива мислите и чувствата му, ми издаде нищо, нито пък тихичко изречените думи:

— Това няма значение. Може да знам, а може и да не знам. Общо взето, доста верни догадки можем да си направим за човека, когото дирим, по начина, по който върши кражбите, както и по техния размер.

Бъдете уверен, че в случая нямаме работа с джебчия, нито с обикновен крадец. Тази вещ не е била „задигната“ от новак. Но, както ви казах, като се има предвид колко много ще трябва да се пътува и усърдието, с което крадците ще прикриват своите следи по пътя си, може би двадесет и пет хиляди долара е твърде малка сума, но смятам, че като начално предложение е добра.

Така че като първоначална награда се спряхме на посочената сума. Сетне този човек, от чието внимание не убягваше нищо, което по някакъв начин би могло да послужи за улика, каза:

— Има случаи в детективската практика, които показват, че престъпници са били залавяни благодарение на специалната охота, която са проявили към някои храни. Кажете, какво яде този слон и колко?

— Хм, колкото се касае до въпроса какво яде — той е готов да яде *каквото и да било*. Може да изяде човек, може да изяде библия — може да изяде всичко, като започнеш с човек и свършиш с библия.

— Добре, това е много добре, обаче е твърде общо. Необходими са подробности — подробностите са единствените ценни неща в нашия занаят. Много добре — да се спрем на хората. На едно ядене — или ако предпочитате, за един ден — колко хора би изял, ако са пресни?

— За него не би имало никакво значение дали са пресни или не; само на едно ядене би изял пет обикновени човека.

— Много добре, пет души; ще отбележим това. Какви националности предпочита?

— Не държи на националността. Предпочита познати, но няма нищо против да яде и чужди хора.

— Много добре. Сега да видим за библиите. Колко библии би изял на едно ядене?

— Би изял цяло издание.

— Не е достатъчно определено. Искате да кажете обикновено издание, осмина или семейно илюстрирано?

— Смятам, че за него илюстрациите нямат никакво значение; мисълта ми е, че не би ценил илюстрациите повече от печатните букви.

— Не, не разбирате какво точно искам да кажа. Думата ми е за обема. Библията в обикновен формат осмина тежи около два фунта и половина, докато големият формат четвъртина с илюстрации тежи

десет или дванадесет. Колко библии издание „Доре“ би изял на едно ядене?

— Ако познавахте този слон, нямаше да питате. Би взел, и каквото му дадат.

— Добре, сметнете го тогава в долари и центове. Трябва по някакъв начин да уточним този въпрос. Един екземпляр от изданието „Доре“ струва сто долара, подвързан с руска кожа с подгънати краища.

— Ще му трябват библии за около петдесет хиляди долара — да речем, един тираж от около петстотин екземпляра.

— Ха така, това е по-точно. Ще си го отбележа. Много добре, той обича хора и библии; дотук — добре. Какво друго би ял? Искам подробности.

— Би се отказал от библиите, за да яде тухли, би оставил тухлите, за да яде шишета, би оставил шишетата, за да яде дрехи; би оставил дрехите, за да яде котки; би оставил котките, за да яде стриди; би оставил стридите, за да яде шунка; би оставил шунката, за да яде захар; би оставил захарта, за да яде баница; би оставил баницата, за да яде картофи; би оставил картофите, за да яде трици; би оставил триците, за да яде сено; би оставил сеното, за да яде овес; би оставил овеса, за да яде ориз, защото е отраснал главно с ориз. Няма нищо, което да не би ял, освен европейско масло, а би ял и него, ако можеше да го опита.

— Много добре. Общото количество на едно ядене — да кажем, около...

— Е, от четвърт до половин тон.

— И пие...

— Всичко, което е течно. Мляко, вода, уиски, меласа, рициново масло, камфин, карболова киселина — няма смисъл да се впускаме в подробности; пишете каквато течност ви дойде на ума. Би пил всичко, което е течно, освен европейско кафе.

— Много добре. А какво количество?

— Сложете от пет до петнадесет варела — жаждата му се мени; охотата му за други неща — не.

— Това са необикновени способности. Те би трябвало да ни дадат доста улики, чрез които да го намерим.

Той натисна звънеца.

— Аларик, извикай капитан Бърнс.

Появи се Бърнс. Инспекторът Блът му разказа цялата работа с всички подробности. След това каза с ясения, решителен глас на човек, който вече е съставил плановете си и е свикнал да командува:

— Капитан Бърнс и детективите Джоунс, Дейвис, Холси, Бейтс и Хакет да проследят слона.

— Слушам, сър.

— Командировайте детективите Мозес, Дакин, Мърфи, Роджърс, Тъпър, Хигинс и Бартоломю да проследят крадците.

— Слушам, сър.

— Поставете силна охрана — охрана от тридесет отбрани човека и смяна от още тридесет души — на мястото, откъдето е бил откраднат слонът, които да пазят там най-зорко денем и нощем и да не позволяват никому да се приближава — освен на репортьорите — без писмено разрешение от мене.

— Слушам, сър.

— Поставете цивилни детективи във всички железопътни параходни и фериботни станции, както и по всички пътища, излизащи от Джърси сити, със заповед да претърсват всички подозрителни личности.

— Слушам, сър.

— Снабдете всички тези хора със снимката и съответното описание на слона и им дайте нареждане да претърсват всички влакове и отпътуващи фериботи и други плавателни съдове.

— Слушам, сър.

— Ако слонът се намери, да бъде заловен и това да ми се съобщи телеграфически.

— Слушам, сър.

— Веднага да бъда уведомен, щом се открият някакви улики — отпечатъци от стъпките на животното или нещо друго от този род.

— Слушам, сър.

— Да се издаде заповед до пристанищната полиция да охранява бдително крайбрежията.

— Слушам, сър.

— Изпратете цивилни детективи по всички железни пътища, на север до Канада, на запад до Охайо, на юг до Вашингтон.

— Слушам, сър.

— Поставете във всички телеграфни станции специалисти, които да подслушват всички съобщения; и нека изискват всички шифровани съобщения да им бъдат разшифровани.

— Слушам, сър.

— Всичко това да бъде направено при най-голяма тайна — запомнете, при най-дълбока тайна.

— Слушам, сър.

— Докладвайте ми точно в обичайното време.

— Слушам, сър.

— Вървете!

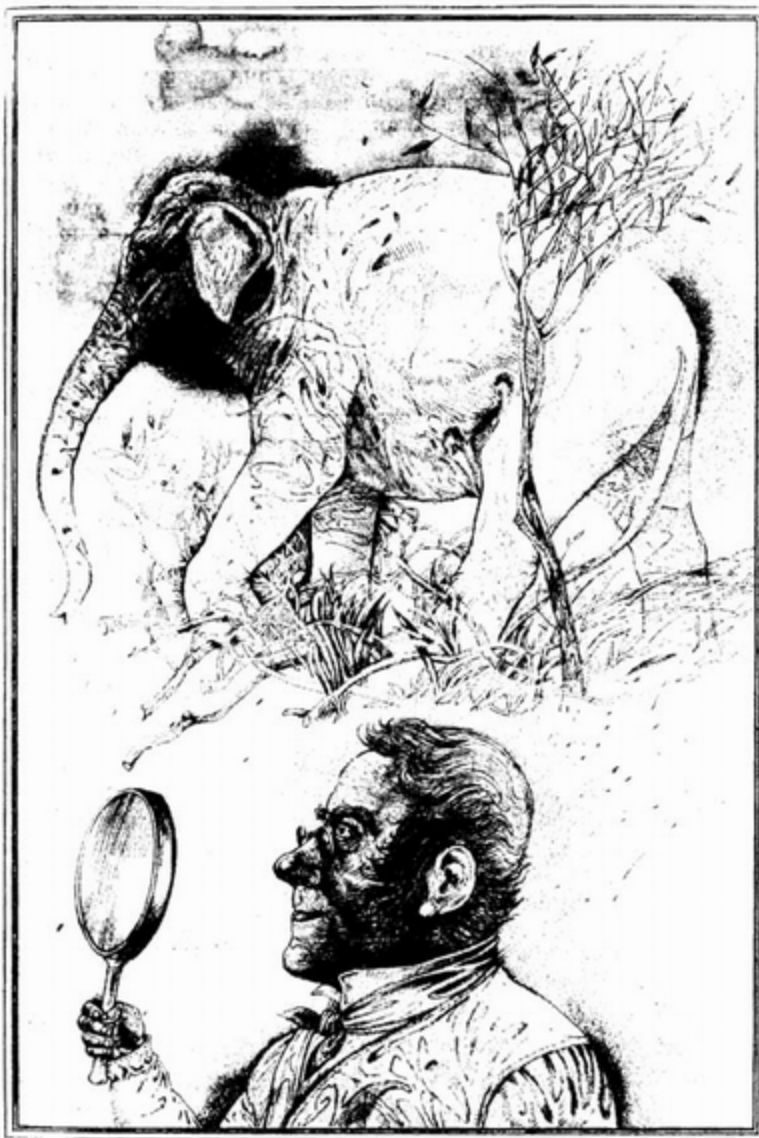
— Слушам, сър.

Той си излезе.

Инспекторът Блънт остана за миг мълчалив и замислен, докато пламъкът в очите му загасна и изчезна. След това се обърна към мене и каза със спокоен глас:

— Не обичам да се хваля, нямам такъв навик; обаче... ще намерим слона.

Стиснах сърдечно ръката му и му благодарих; и *действително* почувствувах благодарност. Колкото повече гледах този човек, толкова повече го харесвах и толкова повече се възхищавах и удивлявах на тайнствените чудесии на професията му. След това се разделихме за през нощта и когато се прибрах, на сърцето ми беше много по-леко, отколкото при отиването в канцеларията му.

На следната сутрин всичко беше във вестниците с най-големи подробности. Имаше дори прибавки, които се състояха в „теорията“ на детектив Този, детектив Онзи и детектив Трети, относно начина, по който е била извършена кражбата, кои са разбойниците и къде са избягали с плячката си. Имаше единадесет такива теории и те

обхващаха всички възможности. Само този факт показва какви независими мислители са детективите. Нямахме две теории, които да съвпадат, нито дори много да си приличат, освен в една забележителна подробност, а в нея между всичките единадесет теории имаше пълно единодушие. Тази подробност беше, че макар задната стена на жилището ми да беше изкъртена и единствената врата да беше останала заключена, слонът не е бил измъкнат през отвора, а през някакъв друг (неоткрит) изход. Всички бяха съгласни, че разбойниците са пробили този отвор, само за да заблудят детективите. Това никога не би ми дошло наум, нито може би на който и да било неспециалист, но то не беше измамило нито за миг детективите. Така туй, което предполагам да е единственото лишено от тайнственост нещо, всъщност беше тъкмо онова, в което най-много се бях заблудил. Всичките единадесет теории даваха имената на предполагаемите разбойници, но някои две теории не споменаваха едни и същи имена; общият брой на заподозрените беше тридесет и седем души. Всички съобщения в различните вестници завършваха с най-важното мнение — това на главния инспектор Блънт. Ето част от това изявление:

Главният инспектор знае кои са двамата главни извършители, а именно Готиния Дъфи и Червения Макфадън. Десет дни преди обира той вече знаел, че такова нещо ще се предприеме, и тайно наредил тези двама известни злодеи да бъдат проследени. За нещастие обаче през въпросната нощ дирята им била загубена и преди отново да бъде намерена, птичката — т.е. слонът — отлетяла.

Дъфи и Макфадън са най-смелите мошеници в разбойническата професия. Главният инспектор има основание да смята, че именно те са откраднали печката от помещението на детективската служба през една студена нощ миналата зима, като последица, на което, още преди да съмне, главният инспектор и всички детективи били вече под грижите на лекарите, някои с измръзнали крака, други с измръзнали пръсти, уши и други органи.

Когато прочетох първата половина от горното, аз се смаях повече от всякога на удивителната прозорливост на този особен човек. Той виждаше ясно не само настоящето, дори и бъдещето не можеше да се скрие от погледа му. Скоро се озовах в неговата канцелария и заявих, че можех само да съжалявам, дете не беше наредил тези двама души да бъдат арестувани и тъй да се предотвратят неприятностите и загубите. Отговорът му беше прост и не подлежеше на никакво възражение:

— Нашата задача е не да предотвратяваме престъпленията, а да ги наказваме. Не можем да наказваме за дадено престъпление, преди то да е извършено.

Забелязах му, че скритостта, с която бяхме започнали да действуваме, е накърнена от вестниците; не само всичките ни факти, но и всичките ни планове и цели са разкрити; посочени са дори имената на всички заподозрени лица. Безсъмнено те сега ще се маскират или ще се укрият.

— Нека го направят. Ще видят, че когато съм готов, ръката ми ще се стовари върху тях, в скривалищата им, така безпогрешна, както ръката на съдбата. А що се отнася до вестниците, ние *трябва* да бъдем в добри отношения с тях. Слава, репутация, постоянно изтъкване пред обществото — всичко това е насъщният хляб на детектива. Той трябва да разгласява своите факти, иначе ще се предположи, че не притежава такива; трябва да оповестява теорията си, защото нищо не е тъй чудно и поразяващо като теорията на един детектив, и нищо не събужда толкова удивлението и уважението на хората. Ние трябва да излагаме плановете си, защото вестниците настояват да ги имат и ние не можем да ги лишим от тях, без да ги обидим. Трябва постоянно да показваме на обществото какво правим, иначе то ще си помисли, че не вършим нищо. Много по-приятно е във вестника да се каже: „Остроумната и необикновена теория на инспектор Блънт следната“, отколкото да бъде написана по мой адрес някаква грубост или още по-зле, нещо саркастично.

— Разбирам голямото значение на това, което казвате. Но ми направи впечатление, че в част от забележките ви, публикувани тази сутрин във вестниците, вие отказвате да разкриете мнението си по един по-маловажен въпрос.

— Да, ние винаги правим това; това оказва добър ефект. Освен това аз изобщо не си бях съставил мнение по този въпрос.

Оставих на инспектора значителна сума пари за посрещане на необходимите за момента разходи и зачаках новини. Сега всеки миг очаквахме да започнат да пристигат телеграмите. Междувременно прочетох вестниците и разпратеното описание и забелязах, че нашата награда от двадесет и пет хиляди долара изглеждаше като че ли се предлагаше само на детективи. Заявих, че според мене тя би трябвало да бъде предложена на всеки, който залови слона. Инспекторът каза:

— Тъкмо детективите ще намерят слона, следователно наградата ще отиде там, където трябва. Ако някой друг открие животното, това ще стане, само ако той наблюдава детективите и се възползува от откраднати от тях улики и указания, а това в края на краищата ще даде право на детективите да получат наградата. Първото предназначение на една награда е да послужи за подтик на хората, които отдават времето и развитата си чрез обучение ловкост на този вид работа, а не да носи облаги на случайни граждани, които ненадейно могат да заловят престъпника, без да са заслужили тази печалба със своите качества и усилия.

Наистина, това разсъждение беше правилно. Ето че телеграфният апарат в ъгъла започна да чука и в резултат се появи следното съобщение:

Флауър Стейшън, Н. Й. 7.30 ч. сутринта.

Открих ключ. Намерих редица дълбоки следи в един чифлик наблизо. Проследих ги две мили на изток безрезултатно; смятам слонът отишъл западна посока. Ще го проследя сега в това направление.

Детектив Дарли

— Дарли е един от най-добрите хора в службата — заяви инспекторът. — Не след дълго отново ще ни се обади.

Дойде телеграма №2:

Баркърс, Н. Й. 7.40 ч. сутринта.

Току-що пристигнах. През нощта тук разбита фабрика за стъklarски стоки. Откраднати осемстотин

бутилки. Единствената вода в голямо количество наблизно на разстояние пет мили. Тръгвам за там. Слоният сигурно е жаден. Бутилките бяха празни.

Детектив Бейкър

— И тази е многообещаваща — каза инспекторът. — Не ви ли изтъкнах, че апетитът на животното няма да бъде лошо указание?

Телеграма №3:

Тейлървил, Л. А. 8.15 ч. сутринта.

През нощта тук изчезнала купа сено. Навярно изядена. Открих указанието и тръгвам.

Детектив Хъбард

— В какво движение се намира! — забеляза инспекторът. — Знаех си, че задачата ни е трудна, но все пак ще го заловим.

Флауър Стейшън, Н. Й. 9 ч. сутринта.

Вървах по следите три мили западна посока. Големи, дълбоки и силно врязани. Току-що срещнах земеделец, който казва, че не са следи от слон. Заявява, че са дупки, от които изровил фиданки, когато земята била замръзнала миналата зима. Дайте заповеди как да действам.

Детектив Дарли

— Аха! Съучастник на крадците! Работата се заплита — каза инспекторът.

Той продиктува следната телеграма до Дарли:

Арестувайте човека и го заставьте да каже кои са другарите му. Продължавайте да вървите по следите, ако е необходимо до Тихия океан.

Главен инспектор Блънт

Следващата телеграма:

Кони Пойнт, Па. 8.45 ч. сутринта.

През нощта в тукашната газова централа извършен обир; задигнати неплатени сметки за газ за три месеца. Има улики и тръгвам.

Детектив Мърфи

— Божичко — възкликна инспекторът, — та и сметки за газ ли яде?!

— От невежество — да; но те не могат да поддържат живота; трябва и нещо друго.

След това дойде следващата вълнуваща телеграма:

Айрънвил, Н.Й. 9.30 ч. сутринта.

Току-що пристигнах. Селото е в ужас. Слонът минал през тук в пет часа тази сутрин. Едни казват, че тръгнал на изток, други на запад, някои на север, други — на юг, обаче всички заявяват, че не могли да забележат точно накъде. Убил един кон; взех късче от него за улика. Убил го с хобота си; от начина, по който е нанесен ударът, считам, че е левак. От положението, в което лежи конят, заключавам, че слонът е пътувал в северна посока по протежението на железопътната линия за Бъркли. Има преднина от четири и половина часа; обаче веднага тръгвам по следите му.

Детектив Хос

Нададох радостно възклицание. Инспекторът беше неразгадаем като идол. Той спокойно натисна звънеца.

— Аларик, изпрати тук капитан Бърнс.

Влезе Бърнс.

— Колко души са готови веднага да получат заповеди?

— Двадесет и шест, сър.

— Веднага ги изпратете в северна посока. Да насочат търсенията си по пътя за Бъркли, северно от Айрънвил.

— Слушам, сър.

— Да се движат съвсем тайно. Веднага щом някой от другите се освободи, да бъде на разположение за заповеди.

— Слушам, сър.

— Вървете си!

— Слушам, сър.

Ето че дойде друга телеграма:

Сейдж Корнърс, Н. Й. 10.30

Току-що пристигнах. Слонът минал оттук в 8.15. Всички избягали от града, освен един полицай. Както изглежда, слонът не нападнал полицая, а един електрически стълб. Помел и двамата. Взех парче от полицая като улика.

Детектив Стъм

— Значи слонът е поел западна посока — каза инспекторът. — Няма обаче да избяга, тъй като хората ми са разпръснати по цялата област.

В следната телеграма се съобщаваше:

Глъвърс, 11.15

Току-що пристигнах. Селото напуснато от всички, освен от болните и старите. Слонът минал преди три четвърти час. Тъкмо се провеждало масово събрание против въздържанието; той проврял хобота си през един прозорец и облял събранието с вода от цистерната. Някои нагълтали вода и починали; неколцина се удавили. Детективите Крос и О'Шонеси минали през града, обаче тръгнали на юг, затова пропуснали слона. Цялата околна област на протежение от много мили в ужас — хората бягат от домовете си. Където и да се обърнат, срещат слона и мнозина са убити.

Това опустошение така ме опечали, че просто бях готов да зароня сълзи. Но инспекторът само каза:

— Виждате ли, вече се приближаваме до него. Той чувства присъствието ни; отново е тръгнал в източна посока.

Но чакаха ни още тревожни новини. По телеграфа се получи следното съобщение:

Хоганспорт, 12.19

Току-що пристигнах. Слоният минал отгук преди половин час, като причинил най-голяма уплаха и вълнение. Слоният лудял из улиците; минавали двама водопроводчици и той убил единия, а другият избягал. Съжалението общо.

О'Флеърти, детектив

— Сега той е точно сред хората ми — заяви инспекторът. — Нищо не може да го спаси.

Последваха телеграми от детективите, които бяха разпръснати из Ню Джърси и Пенсилвания и които следваха улики, състоящи се от опустошени хамбари, фабрики и библиотеки на неделни училища. Всички бяха изпълнени и с големи надежди — надежди, достигащи дори до увереност. Инспекторът каза:

— Бих желал да мога да се свържа с тях и да им заповядам да се отправят на север, но това е невъзможно. Детективите отиват в телеграфните станции, само за да изпратят докладите си; след това веднага тръгват нанякъде и човек не знае къде може да ги пипне.

После дойде следващото съобщение:

Бриджпорт, Кт. 12.15

Барнъм предлага четири хиляди долара годишно за изключителното право да си служи със слона като с

пътуващо рекламно средство отсега, докато го намерят детективите. Иска да залепи на него циркови афиши. Моли за незабавен отговор.

Детектив Богс

— Това е съвсем абсурдно! — възкликнах аз.

— Разбира се, че е — забеляза инспекторът. — Очевидно г-н Барнъм, който се мисли за много ловък, не ме познава, обаче аз го познавам.

Тогава той продиктува следния отговор на телеграмата:

Предложението на г-н Барнъм отхвърлено.
Поискайте седем хиляди долара — нито цент по-малко.

Главен инспектор Блънт

— Ето. Не ще трябва да чакаме дълго за отговор, г-н Барнъм не е у дома си; той е в пощенската станция — такъв му е обичаят, когато има да върши някаква сделка. След три...

Дадено — П. Т., Барнъм

С това съобщение го прекъсна тракацията телеграфически апарат. Преди да мога да направя някаква забележка във връзка с тази необикновена случка, следващата телеграма насочи мислите ми в друго, твърде тъжно направление:

Боливия, Н. Й. 12.50

Слонът пристанал тук от юг и минал през града към гората в 11.50, като по пътя си разгонил погребално шествие и намалил скърбящите с двама души. Гражданите изстреляли срещу него няколко дребни оръдейни снаряди, а сетне избягали. Детективът Бърк и аз пристигнахме десет минути по-късно от север, обаче погрешно взехме няколко

изкопа за отпечатъци от стъпки, поради което изгубихме доста време. После запълзахме по ръце и колена, за да не изпуснем дирята от погледа си, като по този начин го проследихме до храсталака. Бърк беше по-напред. За нещастие животното се беше спряло да почине; и тъй като Бърк вървеше с наведена надолу глава, съсредоточил вниманието си на следите, той се блъсна в задните крака на слона, преди да разбере, че го е стигнал. Бърк веднага скочи на крака, хвана опашката и възкликна радостно: „Имам право на, на...“, но не можа да продължи, защото един-единствен удар от огромния хобот усмърти на място смелия човечец. Аз побягнах назад, а слонът се обърна и ме проследи до края на гората със страхотна бързина и ако за щастие остатъкът от погребалното шествие не беше се появил отново и не беше отвлякъл вниманието му, неизбежно щях да бъда изгубен. Току-що се научих, че от това погребение вече не е останал никой, обаче случилото се не представлява голяма загуба, тъй като има достатъчно материал за друго погребение. Междувременно слонът отново изчезна.

Детектив Мълруни

Ние получавахме съобщения само от усърдните и самоуверени детективи, разпръснати из Ню Джърси, Пенсилвания, Делавър и Вирджиния, и те всички напредваха по пресни и насърчаващи дири; но малко след 2 часа подиробед пристигна следната телеграма:

Аксьр Сентър, 2.15

Слонът е бил тук, целият облепен с циркови афиши, и разгонил хората от събранието на една секта, и повалил, и наранил мнозина, които тъкмо щели да започнат подобър живот. Гражданите го затворили и сложили пазачи. Когато детективът Браун и аз пристигнахме след известно време, влязохме в ограденото място и се заехме да идентифицираме слона посредством снимката и описанието.

Всички белези отговаряха напълно на посочените, освен един, който не можехме да видим — белегът от цирей под мишницата.

За да се увери, Браун пропълзя отдолу да погледне и мозъкът му веднага беше изтърбушен, а именно, главата му беше смазана и унищожена, но от останките нищо не се намери. Всички избягаха; избяга и слонът, като нанасяше удари наляво и надясно с голям ефект. Успя да избяга, обаче остави големи кървави следи от нанесени от топовни снаряди рани. Намирането му положително. Хукна в южна посока през една гъста гора.

Детектив Брент

Това беше последната телеграма. На свечеряване падна такава гъста мъгла, че не можеха да се различат предмети дори на три фута разстояние. Това трая цяла нощ. Фериботите и дори омнибусите бяха принудени да спрат да се движат.

3

На следната утрин вестниците бяха така изпълнени с детективски теории, както и по-рано; те предаваха в подробности всичките ни трагични сведения, а и много други, които бяха получили телеграфически от кореспондентите си. Колона подир колона, до една трета от дължината, бяха заети с историята за слона и сърцето ме заболяваше, като четях гръмките заглавия. Общият им тон беше следният:

БЕЛИЯТ СЛОН ЛУДЕЕ! ПРОДЪЛЖАВА
СМЪРТОНОСНИЯ СИ ПОХОД! ЦЕЛИ СЕЛА
НАПУСНАТИ ОТ ПОРАЗЕНИТЕ ИМ ОТ УПЛАХА
ОБИТАТЕЛИ! ПРЕД НЕГО ВЪРВИ УЖАСЪТ, ЗАД НЕГО
СЛЕДВА СМЪРТ И ОПУСТОШЕНИЕ! А СЛЕД ТЯХ
ДЕТЕКТИВИТЕ. РАЗРУШЕНИ ХАМБАРИ,
ОПУСТОШЕНИ ФАБРИКИ, ПОГЪЛНАТА РЕКОЛТА,
ОБЩЕСТВЕНИ СЪБРАНИЯ РАЗГОНЕНИ, КАТО
ВСИЧКО Е ПРИДРУЖЕНО ОТ НЕПОДДАВАЩА СЕ НА
ОПИСАНИЕ КЪРВАВА БАНЯ! ТЕОРИИТЕ НА
ТРИДЕСЕТ И ЧЕТИРИ ОТ НАЙ-ИЗТЪКНАТИТЕ
ДЕТЕКТИВИ! ТЕОРИЯТА НА ГЛАВНИЯ ИНСПЕКТОР
БЛЪНТ!

— Ето — възкликна главният инспектор Блънт, като почти издаде възбудата си, — това е великолепно! Това е най-голямото неочаквано щастие, което някоя детективска организация някога е имала. Славата и ще стигне до краищата на земята и ще трае, докато свят светува, а заедно с нея и моята слава.

Аз обаче не изпитвах никаква радост. Чувствувах като че ли аз бях извършил всички тези страшни престъпления и че слонът е само мой безотговорен агент. А как се беше увеличил списъкът на бедите!

На едно място той беше „попречил на едни избори и бе убил петима души, незаконно гласували повече от един път“. Беше последвал това свое действие с унищожаването на двама клетници, на име О’Донахю и Макфланиган, които „едва предишния ден намерили убежище в дома на потиснатите от всички земи и тъкмо за първи път упражнявали благородното право на американски граждани да гласуват, когато били повалени от безмилостната ръка на Бича на Сиам“. На друго място намерил „един луд сензационен проповедник, който приготвявал героичните си нападки за следния сезон срещу танца, театъра и други неща, които не могат да му отвърнат със същото, и го премазал“. В друго място пък слонът „убил търговски пътник, продаващ гръмоотводи“. И така списъкът се увеличаваше, като ставаше все по-кървав, причиняващ все по-голяма и по-голяма мъка. Шестдесет души бяха убити и двеста и четиридесет ранени. Всички съобщения отдаваха справедлива дан на преданата дейност на детективите и всички завършваха със забележката, че „триста хиляди граждани и четирима детективи видели страшното създание, като двамина от последните били убити“.

Страхувах се да чуя как телеграфическият апарат наново ще започне да трака. Малко по малко съобщенията взеха да пристигат, но аз бях щастливо разочарован от съдържанието им. Скоро стана очевидно, че всяка следа от слона беше загубена. Мъглата му беше дала възможност да си намери добро скривалище, без някой да го забележи. Телеграми от удивително далечни места съобщаваха, че някаква неясна огромна маса била забелязана този и този час през мъглата и „безсъмнено това е бил слонът“. Тази неясна огромна маса била забелязана в Ню Хейвън, в Ню Джърси, в Пенсилвания, навътре в Ню Йорк, в Бруклин и дори в самия град Ню Йорк! Но във всички случаи огромната неясна маса бързо изчезвала, без да остави следи. Всеки от големия брой детективи, разпръснати из тази огромна област, ежечасно изпращаше доклада си, като всеки един от тях имаше улики и проследяваше нещо, усърдно гонейки преследваната цел.

Но денят измина без друг резултат. Следващият ден също. Следващият съвсем също.

Вестникарските съобщения започнаха да стават еднообразни, като излаганите от тях факти не се свеждаха към нищо, а теориите им

бяха почти лишени от елементи, които изненадват, правят удоволствие и смайват.

По съвета на главния инспектор удвоих наградата.

Последваха още четири скучни дни. След това на клетите, усърдно трудещи се детективи беше нанесен тежък удар — журналистите отказаха да поместват във вестниците теориите им и хладно заявиха: „Дайте ни почивка.“

Две седмици след изчезването на слона по съвет на инспектора, увеличих наградата на седемдесет и пет хиляди долара. Това беше голяма сума, обаче чувствавах, че по-скоро бих пожертвувал цялото си лично имущество, отколкото да изгубя престижа си пред моето правителство. Сега, когато детективите се намираха в неблагоприятно положение, вестниците се обърнаха против тях и започнаха да ги обсипват с най-бодливи сарказми. Това даде идея на артистите, които се обличаха като детективи и представяха на сцената как търсят слона по най-необикновен начин. Карикатуристите рисуваха как детективите претърсват страната с увеличителни стъкла, докато слонът зад тях краде ябълки от джобовете им. И те рисуваха по най-смешен начин детективската значка — вие безсъмнено сте виждали златния ѝ отпечатък на гърба на детективските романи — представляваща широко разтворено око с девиза: „Ние никога не спим“. Когато някои детективи отиваха в кръчма и си заръчваха питие, кръчмарят, който искаше да мине за духовит, изравяше един вече отживял израз и казваше: „Бихте ли желали уред за отваряне на очи?“ Цялата атмосфера беше наситена със сарказъм.

Имаше обаче един човек, който приемаше цялата тази работа спокойно, без вълнение, без да се чувствава засегнат от нещо. Това беше онзи човек със сърце от дъбово дърво, главният инспектор. Смелите му очи ни за миг не трепнаха, спокойната му увереност ни най-малко не се разклати. Той винаги казваше:

— Нека си дрънкат; най-добре се смее онзи, който се смее последен.

Възхищението ми от този човек се превърна в нещо като обожание. Непрестанно бях край него. Канцеларията му ми беше станала неприятна, а сега всеки ден ми ставаше все по-неприятна и по-неприятна. И все пак, ако той можеше да понася цялата тази работа, и аз възнамерявах да правя същото; поне дотогава, докато ми беше

възможно. Затова редовно отивах при него и стоях там — едничкият външен човек, който, изглежда, беше способен на такова нещо. Всички се чудеха как можех да правя това; и често ми се струваше, че трябва да дезертирам, но в такива моменти поглеждах това спокойно и безчувствено на вид лице и устоявах.

Около три седмици след изчезването на слона, една сутрин тъкмо щях да кажа, че ще *трябва* да свия знамената и да се оттегля, когато големият детектив възпря тази моя мисъл, като предложи един по-великолепен и по-ловък ход.

Това беше да се спогодим с разбойниците. Богатата изобретателност на този човек надминаваше всичко, което бях виждал, а трябва да кажа, че съм имал допир с най-острите умове в света. Той заяви, че е уверен, че би могъл да постигне споразумение за сто хиляди долара и да вземе слона. Изказах увереност, че бих могъл да събера тази сума; но какво щеше да стане с нещастните детективи, които бяха работили така предано? Той каза:

— При спогодбите те винаги получават половината.

Това премахна единственото ми възражение.

И така, инспекторът написа две бележки със следното съдържание:

Уважаема госпожо, вашият съпруг може да спечели голяма сума пари (и да бъде напълно защитен от закона), като незабавно се срещне с мене.

Главен инспектор Блънт

Той изпрати едната от тези бележки с доверения си пратеник до предполагаемата съпруга на Готиния Дъфи, а другата до предполагаемата съпруга на Червения Макфадън.

След около един час пристигнаха следните обидни отговори:

Стар глупак такъв: Готения Макдъфи е умрял ут две гудини.

Бриджет Махони

Главен Глупчо — Червения Макфадън е убесин и в
рая от 18 месец. Всяко магаре, освен един детектив знай
тува.

Мери О'Хулиган

— Отдавна подозирах тези обстоятелства — каза инспекторът. —
Тези показания доказват непогрешимостта на инстинкта ми.

В момента, когато дадено средство се оказваше негодно, той
беше готов да предложи друго. Веднага изпрати на сутрешните
вестници едно обявление и аз си задържах копие от него:

А. — хвблв. 242 Н. Тйнд — фз 328 ВМЛГ. Озпо. — 2
м! огв. Шшт.

Той каза, че ако крадецът е жив, това ще го доведе на
обикновеното място за срещи. След това обясни, че на обикновеното
място за срещи се извършват всички сделки между детективите и
престъпниците. Тази среща щеше да стане в дванадесет часа на
следната нощ.

Дотогава не можехме да направим нищо и без да губя повече
време, аз излязох от канцеларията, истински благодарен за тази облага.

В единадесет часа на следната нощ донесох сто хиляди долара в
банкноти и ги предадох в ръцете на главния инспектор, а скоро подир
това той си взе сбогом, като в очите му прозираше старата дръзка
самоувереност. Провлече се един час непоносимо нетърпение. И
тогава чух очакваните му стъпки и станах задъхан, втурвайки се да го
посрещна. Какво тържество пламтеше в очите му! Той заяви:

— Спогодихме се! Утре присмехулиците ще пеят друга песен!
Последвайте ме!

Той взе запалена свещ и влезе долу в обширния сводест зимник,
където винаги спяха шестдесет детективи и късо дете двадесетина от
тях сега играеха на карти, за да убият времето.

Вървах по петите му. Той отиде бързо до мрачния отдалечен край
на помещението и тъкмо когато вече отмалявах от пристъпи на

задушаване и бях близо до припадък, той се спъна и се строполи върху прострените краища на някакъв огромен предмет и аз го чух да възкликва, както падаше.

— Нашата благородна професия е реабилитирана. Ето вашия слон!

Отнесоха ме горе в канцеларията и ме свестиха с карболова киселина. Всичките детективи от службата нахълтаха в стаята и последва такова победно ликуване, каквото никога по-рано не бях виждал. Повикаха репортьорите, отвориха бутилки шампанско, пиха наздрависи, а ръкостисканията и поздравленията бяха продължителни и възторжени. Естествено, главният инспектор беше герой на деня, а щастието му беше толкова пълно и така търпеливо, достойно и смело спечелено, че и аз бях щастлив, като го гледах, при все че стоях там — бездомен просяк, след като безценното поверено на мен животно бе мъртво, изгубил положението като служител на отечеството си поради това, че както винаги ще изглежда, не бях оправдал оказаното ми голямо доверие, като бях проявил съдбоносно нехайство. Множество изразителни погледи свидетелствуваха за дълбокото възхищение, изпитвано към шефа си, и мнозина от детективите мълвяха: „Погледнете го — просто цар в професията си, — дайте му само улика, друго нищо не му трябва и не ще има нищо скрито, което да не би могъл да намери.“ Разпределянето на петдесетте хиляди долара бе посрещнато с голямо удоволствие. Когато това свърши, докато слагаше своя дял в джоба си, главният инспектор произнесе малка реч, в която каза:

— Радвайте се, момчета, защото сте заслужили; и нещо повече от това — вие спечелихте безсмъртна слава за детективската професия.

Пристигна телеграма, която гласеше:

Мънроу, Мич. 10 ч. след пладне.

От повече от три седмици за първи път попаднах на телеграфна станция. Проследих на кон следите от стъпки, през гори, хиляди мили отгук, и всеки ден те стават по-ясни, по-големи и по-пресни. Не се тревожете — още една седмица и ще заловя слона. Това е съвсем сигурно.

Детектив Дарли

Главният инспектор заповяда да се извика три пъти ура за „Дарли, един от най-блестящите умове на детективската служба“, а след това нареди да му бъде телеграфирано да се завърне и да получи своя дял от наградата.

Така свърши тази удивителна случка — открадването на слона. На следния ден вестниците отново станаха приятни, като поместиха похвали, с едно заслужаващо презрение изключение. Този вестник заявяваше:

Велик човек е детективът! Той може да е бавен в намирането на такова дребно нещо като оставен не на мястото си слон — той може да го търси цял ден и да спи по цяла нощ с неговия разлагащ се труп в продължение на три седмици, обаче най-после ще го намери... ако се добере до човека, който го е поставил не на място и той му покаже къде е.

Загубих завинаги клетия Хасан. Топовните снаряди го бяха наранили смъртоносно. Той се беше промъкнал до това неприятелско място в мъглата; и там, заобиколен от неприятелите си и в постоянна опасност от залавяне, се беше изтощил от глад и страдания, докато смъртта му донесе мир.

Спогодбата ми струваше сто хиляди долара; разходите ми около дейността на детективите възлизаха на още четиридесет и две хиляди долара. Никога вече не поисках държавна служба от моето правителство. Сега съм разорен и скитам по света — но възхищението ми към човека, за когото вярвам, че е най-великият детектив, родил се на този свят, си остава незамъглено и до ден-днешен и ще остане такова завинаги.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.